

ПОЛОЗ Михайло Миколайович (Полозов; 23. 12. 1891, Харків — 03. 11. 1937, урочище Сандармох поблизу м. Медвеж'єгорськ, Карелія, РФ) — політичний, громадський, природоохоронний діяч. Навчався у Народному університеті імені А. Шанявського (1910—12) і Петровсько-Разумовській сільськогосподарській академії (1912—15) у Москві. Член УПСР, декілька разів був заарештований за політичну діяльність. Під час 1-ї світової війни закінчив школу льотчиків (1915), як льотчик-винищувач воював на Румунському фронті. 1917 обраний членом УЦР і Українського військового генерального комітету, увійшов до складу української делегації на переговорах у м. Брест-Литовський (нині м. Брест, Білорусь). Після розколу УПСР у травні 1918

обраний членом ЦК УПСР (боротьбистів). За гетьманату П. Скоропадського — у підпіллі. У березні 1919 став членом ВУЦВК, у серпні того ж року — одним із керівників Української комуністичної партії (боротьбистів), що 1920 злилася із КП(б)У. 1921—23 — повноважний представник УСРР у Москві. Виступав проти підписання союзного договору, обстоював незалежнення бюджетів республік у складі СРСР. 1923—25 — голова Держплану УСРР; 1926—31 — нарком фінансів УСРР; 1930—34 — заступник голови бюджетної комісії ЦВК СРСР. Водночас від 1927 на громадських засадах очолював Український комітет охорони пам'яток природи. Зробив значний внесок у розвиток природоохоронної справи в Україні, завдяки його зусиллям створено низку заповідників, зокрема «Асканія-Нова» і «Софіївка». 12 січня 1934 заарештований, 4 червня того ж року у справі Української військової організації засуджений до 10-ти р. таборів. 9 жовтня 1937 постановою особливої трійки засуджений до розстрілу. Реабілітований 1957.

Рекомендована література

1. Підгайний С. Українська інтелігенція на Соловках: Спогади 1933—94. Мюнхен, 1947;
2. Данилюк Ю. З. ...Ніякої контрреволюційної роботи не вів // Реабілітовані історією. К.; П., 1992;
3. Борейко В. Михайло Полоз // Зелений світ. 1993. № 9;
4. Даниленко О., Даниленко С. Нарком фінансів УСРР М. Полоз: політико-економічні пріоритети діяльності (20-ті рр.) // Український історичний журнал. 2021. № 3.

В. Є. Борейко

Бібліографічний опис:

Полоз Михайло Миколайович / В. Є. Борейко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-883235>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).